

PORADNIK – WŁADZA RODZICIELSKA

(dla osób szukających odpowiedzi na pytania dotyczące władzy rodzicielskiej i jej ograniczenia)

Władza rodzicielska

Władza rodzicielska to najprościej ujmując **ogół praw i obowiązków jakie względem dzieci posiadają rodzice w celu zapewnienia im opieki i ochrony interesów**. W skład władzy rodzicielskiej wchodzi: decydowanie o całokształcie spraw dziecka, piecza nad nim, zarząd jego majątkiem, reprezentowanie go oraz nadawanie zasadniczego kierunku wychowania dziecka.

Obowiązuje tutaj zasada równouprawnienia – każdy z rodziców jest tak samo uprawniony, ale jednocześnie zobowiązany do sprawowania władzy rodzicielskiej.

Nie można zrezygnować z wykonywania władzy rodzicielskiej – jedynie sąd może odebrać władzę rodzicielską, ograniczyć lub ją zawiesić.

Wykonywanie władzy rodzicielskiej nie stanowi przedmiotu sporu, jeśli oboje rodzice są zgodni co do sposobu jej sprawowania.

Problemy przeważnie rozpoczynają się w przypadku rozejścia się rodziców na skutek rozwodu, separacji lub gdy rodzice dziecka mają odmienne zdanie na temat sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, w ogóle jej nie wykonują, zaniedbują ją, bądź w pewien sposób jej nadużywają.

W przypadku rozwodu sąd obowiązkowo orzeka o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem oraz o kontaktach rodziców z dzieckiem.

Ograniczenie władzy rodzicielskiej

Konieczność ograniczenia władzy rodzicielskiej może wystąpić, gdy rodzice dziecka żyją oddzielnie (np. na skutek rozwodu).

W takiej sytuacji sąd najczęściej powierza wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, jednocześnie ograniczając władzę drugiego z rodziców do współdecydowania o istotnych sprawach dotyczących dziecka, takich jak: zdrowie dziecka, edukacja, wyjazd za granicę. Przy takim rozstrzygnięciu o bieżących sprawach dnia codziennego dziecka decyduje wyłącznie ten rodzic, któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej (ten rodzic z którym dziecko na co dzień mieszka). Natomiast o decyzjach istotnych (często wymienione są one szczegółowo w orzeczeniu sądu) rodzice podejmują decyzje wspólnie. Sąd rozstrzyga także o sposobie realizacji kontaktów obydwójga rodziców z dzieckiem określając terminy i czas trwania wizyt (np. każda środa i co do drugi weekend oraz święta Bożego Narodzenia w latach parzystych).

Istnieje alternatywa dla takiego rozstrzygnięcia sądu, które dla wielu rodziców może wydawać się krzywdzące ze względu na ograniczenie sprawowania władzy rodzicielskiej jednego z rodziców.

Rozwodzący się małżonkowie mogą przedstawić sądowi porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej oraz realizacji kontaktów. Takie porozumienie jest często przedmiotem trudnych negocjacji pomiędzy nimi. Coraz częstszą formą porozumienia jest tzw. opieka naprzemienna.

Ponadto, na zgodny wniosek stron sąd może w ogóle nie orzekać o realizacji kontaktów co oznacza, że kontakty obydwójga rodziców z dzieckiem są nieograniczone, a rozwodzący małżonkowie zamierzają i potrafią ze sobą współpracować w wychowaniu dziecka, nawet pomimo dzielących ich różnic i żalu związanego z rozwodem. Aby tak się stało i sąd doszedł do przekonania, że rodzice będą realizować deklarowane porozumienie, muszą do tego przekonać sąd, który zawsze kieruje się dobrem dziecka.

Ograniczenie władzy rodzicielskiej może również nastąpić w związku z zagrożeniem dobra dziecka – na skutek zawinionego zachowania rodzica lub nieporadności w wychowaniu dziecka. Sąd ograniczając władzę rodzicielską może np. nałożyć na rodziców obowiązek określonego postępowania wraz ze wskazaniem sposobu jego kontroli, określić jakie czynności względem dziecka rodzice mogą wykonywać wyłącznie za zezwoleniem sądu lub zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej.

Zdarza się, że rodzice wykorzystują dziecko, aby odegrać się na drugim z rodziców – ograniczając mu kontakt z dzieckiem, nastawiając je przeciwko drugiemu z rodziców, stosując przemoc fizyczną i psychiczną. Takie zachowania są podstawą postępowania sądowego o ograniczenie władzy rodzicielskiej lub o ustalenie kontaktów. Są to trudne i żmudne postępowania sądowe ze względu na przedmiot sprawy i zaangażowanie procesowe obu stron.

Miejsce zamieszkania dziecka

Miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania obydwójga rodziców. W przypadku orzeczenia rozvodu lub separacji, dziecko zamieszkuje u tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej.

Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obydwójgu rodzicom, którzy mają osobne miejsca zamieszkania, to miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, to jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy.

Zawieszenie władzy rodzicielskiej

Biuro w Warszawie:
ul. Belwederska 6/2
00-762 Warszawa

Biuro w Połaniu:
ul. Osiecka 34
28-230 Połaniec

sekretariat@borowieckancelaria.pl
Tel. + 48 789 179 327
NIP: 8661600416

tomasz.borowiec@borowieckancelaria.pl
Tel. +48 507 860 341
REGON: 146026390

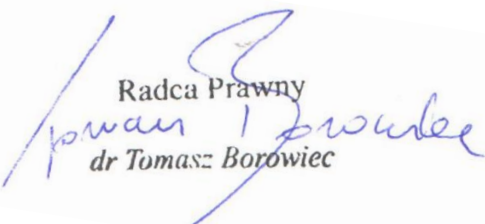
Sąd może orzec o zawieszeniu wykonywania władzy rodzicielskiej w razie wystąpienia **przemijającej przeszkody**, która czasowo uniemożliwia wypełnianie obowiązków względem dziecka. Taka sytuacja może zajść w przypadku ciężkiej choroby umysłowej rodzica, śpiączki, umieszczenia w zakładzie leczniczym lub pozbawienia wolności.

Pozbawienie władzy rodzicielskiej

Pozbawienie władzy rodzicielskiej to uprawnienie sądu najdalej ingerujące w relacje rodziców z dzieckiem. Stosowane jest ono wyłącznie w najcięższych przypadkach naruszenia dobra dziecka przez rodzica, jak: demoralizacji dziecka, przemocy fizycznej i psychicznej, działania na szkodę dziecka lub jego majątku. Sąd może pozbawić rodzica władzy rodzicielskiej także w sytuacji umieszczenia dziecka w placówce wychowawczej lub rodziny zastępczej.

Pozbawienie władzy rodzicielskiej nie jest równoznaczne z zakazem kontaktów rodzica z dzieckiem. Sąd może, w zależności od konkretnego przypadku, uregulować zakres i formę kontaktów.

Niniejszym poradnik ma na celu przybliżyć zainteresowanym podstawowe pojęcia związane z władzą rodzicielską i jej ograniczenie. Każdy przypadek wymaga indywidualnej analizy procesowej.

Radca Prawny
dr Tomasz Borowiec